

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Május 30-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Austriai Birodalom.

Minckutánna az elmúlt 1814-dik esztendő November hónapjában az ide, az *ügy nevezett Bécsi Congressusra*, olly végre össze gyűlt uralkodó Fejedelmek, hogy e' világnak állandó békességet szerzhessenek, 's annak szövevényes ügyét és baját elintézhessék, elkezdett áldott munkájokban, e' világ közönséges megháborítója *Bonaparte Napoléon* által megakadályoztattak, és a' Cheaumonti békességet, mellynek fő tzélja a' vala, hogy a' Bourboniai Kir. Familia ősi örökségébe vissza állítsassék, 's annál fogva, a' Frantzia Országikülömbkülömbféle zenebonáskodásoknak vége legyen, nem eszközölheték volna; kénytelenek voltak azon ország háborítója ellen ismét hadat indítani, hadi erejeknek leg nagyobb részét ő ellene, 's azon pártos Frantziák ellen fordítani, a' kik vele együtt Európa tsendességét háborgatni meg nem szűnnek.

Mit tehessenek a' szövetséges uralkodó Fejedelmeknek jól elkészült hadi seregeik, már sok izben, 's nevezetessen, az elmúlt 1814-dik esztendőnek első és 2-ik fertályában, valósággal megmutatták, és reménységünk szerént ezután is megfogják mutatni, mellyhez annál erősebb bizodalommal vagyunk, mivel a' múlt October től fogva itt mulatott leg hatalmasabb Eu-

rópai Fejedelmek, úgymint, I. *Sándor Orosz Császár*, *Fridrik Wilhelm* Prussziai Király, a' legközelebb múlt pénteken, az elsőbb dél előtt 11 óraker, az utolsóbb viradta előtt két óraker innen elutaztak, és az elsőbb eleinte Monachiumba, az utolsóbb Berlinbe mentek. E' kettőt a' mi Fels. Urunk, Felséges Asszonyunkal együtt még azon nap reggelén követtek Monachiumba, a' honnan a' Fels. Császárné és Királyné a' jövő hónap 8-dikán ide vissza jönni szándékozik.

Eő Cs. és Ap. Kir. Felsége méltóztott a' maga Berlini Kir. Udvarnál lévő Ministerkövetjét, Méltós. Vásonkeői Gróf *Zichi Istvánt* a' Sz. István Ap. Kir. Rendjének Commendátorává tenni, azon szép és számos érdemeire nézve, mellyeket ez a' nagy Hazánfia a' Fels. Uralkodó Fejedelem, és a' Magyar Haza eránt magának gyűjtött vala.

A' múlt héten, Ur napján, itt a' belső városban végbe vitetett nagy innepnapját a' Bétsi Cs. K. Udvari ujság leveleknek írója következő módon irjale: A' múlt tsötörtökön esett nagy ünnepnap, a' minden esztendőben esni szokott szokás szerént nagy pompával vitetett végbe. Az arra délelőtt, a' Sz. István templomába összegyülekezett minden kar- és rendbéli lakosok a' város nevezetesebb útzaín négy helyen azon helyekre mentek, a' hol a'

négy Evangyeliomok tartattak. Ez a kegyes gyülekezet, a szokás szerént a tzebeli mesteremberekből, a tanulóifúságból, a papi rendekből, és a belső s külső városbéli papokból állott. Ezekhez tsatolták magokat a világi papok, és a több reguláris egyházi személyek, a polgári társaságok, és a városi Magistratus. Ezek után következtek a Cs. Kir. udvari tselédek, a Cs. K. nemes ifiak, a Cs. K. udvari komornyikok, furírok, asztalnokok, kamarás urak, titkos tanácsosok, és ministerek, a Cs. K. vitézi rendeknek kis kereszties tagjai, és Commendátorai, a Cs. K. udvari éneklők, az Érseki káptalanbéli pap urak, és a Cs. K. vitézi rendeknek nagy kereszties tagjai. Ezek után következtek az arany gyapjas vitézek szokott ékességeiben; ezek után a káptalanbéli urak szokott egyházi köntösökben, a kiknek jobb kezek felől a Bétsi Universitásban lévő Decanusok, a Magnificus Rector, minnyájan tzeremoniás köntösökbe felöltözve. Az ide való Érsek a maga pontificális köntösébe felöltözve a menyezet alatt maga vitte az oltári Szentséget. Annak négy bojtjait négy Cs. K. Kamarás urak tartották kezekbe. Ennek a menyezetnek két oldala felől mint őrizetek, nemes ifiak mentek. Eő Csász. és Ap. Királyi Felsege a menyezet alatt, a Fels. Cs. Kir. Hertzegekkel egyetemben Cs. K. udvari mestereiktől kisírtetve mentek vala. Az ugy nevezett Graben útzán egy batalion gyalogság paradírozott, melly a Processio végződésével három versben adott tüzet s a t.

Annak idejében ezen udvari ujságokban megmondattott vala, hogy Eő Cs. és Ap. Kir. Felsege 1813-ik esztendőben a Cs. K. armáda hívségének és különös hadi tetteinek örök emlékezetben leendő megmaradása végett, az ellenségtől nyert ágyúkból emlékeztető pénzt verettetni, s azt az egész armáda közt kiosztani méltóztatott. Hasonló kegyelmet mutatott Eő Cs. és Ap. K. Felsege a Cs. K. polgári hi-

vatalosokhoz, t. i. azokhoz a hivatalosokhoz, a kik az utolsó háborúban, valamely részben a Státusnak javára valamit miveltek vala.

Minekutánna Eő Felsege az e végre való arany és ezüst érdem penzeket kikészítette volna, azokat e folyó holnap 26-ik napján következő módon osztatta ki: Ezen nap 12-ik óráján a Cs. K. udvari tzeremoniás házba Eő Cs. Kir. Felsege fő tisztviselei jelenlétekben a Testörző sereg kapitányaitól és Generalis Adjutánsaitól késértetvén a tzeremoniás szobában megjelenni, a menyezet alatt leülni, és a maga külső dolgokra ügyelő Ministerje által igen szép és fontos Óráziót mondatni méltóztatott.

Hadi Történetek.

Ezen tárgyra nézve még eddig tsak arról tudósítottuk tisztelt Olvasóinkat, a mit a Cs. Kir. Olasz armádiának vezérjei a Publikummal közlöttek; azok pedig meglehetősképen fontosak ugyan, de még fontosabbak lehetnek akkor, a midőn a Rhénus folyóviz mellett a Frantziákkal való ellenségeskedések elkezdődnek. A Nápolyi armádáról való tudósítások Május 13-ik napjáig folytatódtak. Mind az a mit F. M. Lajtnánt *Bianchi* a Tolentinói fontos ütközet után mivelhetett, és mivel, az ellenségnek szüntelen való szorongattatásából s üldözésiből állott, hogy annál fogva sem az ő Trantoi sem Pescárai táborozásában nyugodalma ne lehessen. Ezek a mi hadi seregeinknek ide s tova való marsirozások nem tsak terhes volt azért, mivel szüntelen való munkával, és erőlködéssel voltak öszveköttetve, hanem kiváltképpen való módon a hegyek közt lévő szoros és rosz utakra nézve, mellyeket egyengetni és jobb állapotba helyhezettetni szükség volt. Mindazáltal mind ezeket az akadályokat és terheket példa nélkül való áthatatossággal, buzgósággal, és minden

mörgés nélkül eltűrték derék hadi seregeink; sohol tsendességet nem adtak a' Nápolyi Királynak, mivel az ő hadi népe minden oldalról szorongattatott, és hogy a' Nápolyi országi szélső határokat elérhesék haszonnal, kéntelenek voltak minden jó fekvéseiket elhagyni, a' melly hátrálásokban a' *Müret* armádájának felénél több elveszett.

F. M. Lajtnánt *Mohr*, a' kire az ellenségnek a' tenger partjain való üzetteése vala bizattatva, Május 8-dik napján a' *Tronto* folyóvizén által költözött, és azon holnap 12-ikén az Abruzzoi tartománynak egyik nevezetesebb városát *Popolit* el is foglalta, és 1500 embert ejtett fogságra az ellenség közzül. Az Anglus Kir. Hertzeg Magyar Huszár Regimentjéből való vitéz Kapitány *Souvent*, *Moránó* városánál az ellenséget megtámadta, és nem csak az, hogy kétszáz embert hadi fogságra ejtett, hanem e' mellett *Giula-Nouvában* sok munitziós és tábori ispotályokhoz tartozó szerkezeteket, és *Ancona* mellett külömbkülömbféle tábori eleséggel megterhelt hajókat rablott el.

Generál *Eckardt* a' maga csapat seregével olly terhes hegy közt való úton marsirozott keresztül, a' millyent még semmi hadi seregek nem tapasztaltak; ezen útjában is 500 embert ejtett fogságra az ellenség közzül.

F. M. L. *Bianchi*, ki a' maga fő hadi seregével a' *Ternii*, és *Rieti* utakon marsirozott, Május 12-ik napján *Aquilába* megérkezett, melly szerentséjét *Rainieri* Toskánai inzsínör Kapitány fáradhatatlan foglalatosságának, és a' sántzásó kompánia Kapitányának köszönheti leginkább, a' kik hét német mérföld hosszúságú hegyek közt nekik alkalmas utat készítettek.

Azonközben F. M. L. *Nugent* *Roma* városában minden hadi erejét öszve szedte, és a' *Valmontonei* és *Lepranoi* utakon a' mellyeken az ellenség megakart állapodni,

őket onnan elűzte, 's közzülök sokat hadi fogságra ejtett. Ezen ütközetben amaz igen híres Nápolyi Generális, Calabriának volt őstora *Manhes* vezérelte a' Nápolyi hadi seregeket, a' ki néhány Római helységekkel, azokkal i. e. a' mellyek az Austriai Cs. hadi nép mellé állottak, és lakhelysegeiket a' Nápolyi katonaság ellen védelmezték, szörnyü kegyetlenséggel bánt.

A' Nápolyi Király, a' maga hadi seregeinek mint egy 12,000 gyalog, és 3000 lovasokból álló népének kevés maradványával Május 11-ik napján *Sulmona* mellett nagy sietséggel elmarsirozott. Egy batáliának elvesztése, a' hirtelen való hátrálás, hadi seregei nagy részének elszökések és elfogattatások által való elvesztése miatt olly állapotra jutott, mellyre nevezé kéntelen leszen magát vagy feladni, vagy magán valami úton módon segíteni. F. M. L. *Bianchi* szerentsés volt egész armádájának öszvenek kaptcsolásában, melly mivel az ő előbbre való nyomúlása alatt kevés kárt vallott, számosznak kell lenni.

Azt olvassuk a' közönséges ujságlevelekben, hogy azt a' Frantzia hajót, a' melly arra volt rendeltetve, hogy a' *Napoléon* edes anyját és testvéröttsét a' Westphaliai Exkirályt *Bonaparte Jeromost* Frantzia országba vigye, a' Nápolyi kikötőhelytől nem messze, az Anglusok eltsépték.

Ujjabb Bétsi Tudósítások.

A' mint feljebb megirtuk, Eő Cs. és Ap. K. Felsege e' már haldokló Május holnapnak 27-ik napján innen elutazott és a' szövetséges armádáknak fő hadi szállására *Heilbronnba* fog menni. Az Eő Felsege társaságában voltak Gróf *Wröbna* Cs. K. Fő Udvarnokmester; Gr. *Trauttmansdorf* Eő Lovászmester; *Ducca* Fő Pegyvertármester; F. Mars. L. *Kutschera*, Császár Eő Felsege Generál-Adjuránsa; Cs. K. Fő udvari Orvos L. B. *Stift*; udvari Tamátos *Neiperg*, a' Cs. K. Titkos Cabinetnek Directora; Oberster *Eckardt*, és több Cs. K. udvari Tisztviselők, és tselédek — Csá-

szárné Eő Felsége Fels. Férjét *Augsbürgig* kíséri, a' honnan ott való kevés mulatása után ide vissza jön. Eő Felsége társágában vagynak: Gr. *Wurmbrand*, a' Eő Udvarnokmesternek segédjé; udvari Eő Dáma *O'donell* Grófné; udvari Tanácsos *Thonhauser*, udvari Eő Orvos; és számos udvari Tisztek és tselédek.

Azoknak a' külömbkülömbfele rendű rangú és állapotú személyeknek neveik, a' kik ezen folyó holnap 20-ik napján a' polgári érdemrendnek arany és ezüst keresztjeivel megtiszteltettek, a' Bécsi Cs. K. Udvari diarium 148 számú darabjában nevenként előszámláltatnak: de mivel ezek egynéhányat kivéven, mind idegen nemzetbeliek, szükségtelen dolognak tartjuk azoknak nevenként való elő adásával a' papírost és az időt vesztegetni, azt mindazáltal el nem halgathattuk, hogy az arany érdem pénz el nyert személyek közt vagynak Felséges Urunknak kedves testvér ötszei, *Albert* Szakszoniai és Tesseni herceg és *Ferdinand* Würtembergi Herceg, Cs. K. Feldmarschal, és Felső, 's Alsó Ausztriának katona kormányozója.

Azon emlékezetre méltó alkalmatossággal, midőn Eő Cs. és Ap. Királyi Felsége az arany és ezüst érdem pénz kiosztatva volna, Hertzeg *Metternich* Cs. K. külső dolgokra ügyelő Minister következő fontos oráziót mondott a' Candidatusokhoz: „Eő Cs. és Ap. K. Felsége igen örvendetes innepet tart mai napon. E' világ békessége az utolsó husz esztendőben a' maga fundamentomos részeiben nagyon megszerkesztetett; abban a' hosszu idő részében a' Fels. Auszriai Ház példa nélkül való áthatatossággal hadakozott a' közönséges tsendesség és jó rend ellensége és megháborítója ellen. A' szabadulásnak órája még el nem jött, de a' megszabadulásnak bizonyossága az Eő Cs. Felsége elméjéből ki nem esett, és bizonyosan reménylette, hogy azt a' maga hiv alattavalóinak hozzája való

ragaszkodások, és hadi seregeinek próbált vitézsége által bizonyosan eszközölheti.“

„Az 1813-ik és 1814-ik esztendőkhé-
li háborúnak végződése után el is kezdődött az a' nagy munka. Eő Cs. és Ap. K. Felsége mind azoknak a' vitéz katonáinak számokra, a' kik azon két esztendőbeli fényes győzelmekben részesültenek, egy különös emlékeztető jelt állított fel. De nem tsak a' becsületeknek piatán akarta Eő Felsége azon emlékezetet fenntartani, hanem más rendbeli Státus szolgálai között is, tudni illik, azok közt, a' kik rendkívül való, szembetűnő, személyes munkálkodások által az elmúlt 1813-ik és 1814-ik esztendőben megkülömböztetett erőlködéssel foglalatostkodtak a' békességnek eszközésében. Kigyelmeteknek legkegyelmesebb Hertzégeim, Kigyelmeteknek kedves Uram, méltóztatott az Eő Felségének tett jelentés szerént, részt adni.“

„Noha sokakról nem tétetődött még jelentés, mindazáltal ezen első érdem tizerének kiosztogatását tovább halasztani nem kívánta Eő Felsége. Arra való nézve vegyek által Kigyelmetek ezt a' meg utal-
maztató jelt, mint a' Kigyelmetek virtusainak és jeles tetteinek valóságos tanubizonyosságait, melly másokra nézve is nagy ösztön fog lenni. Az ujjabb tetteknek mezeje fel van nyitvatva, az a' gonosz, melly már egyszer szerentsésen elvult oszlatva, ismét kihivja a' maga birodalmainak közepéből Eő Cs. Felségét; az Eő Felsége hiv népei szeretettel és hívséggel fogják Eő Felségét követni, a' kik áthatatosan elhíttettek azt magokkal, hogy ők ujjabb győzelmekkel térnek vissza hazájokba. — Most is számot tart Eő Felsége a' maga hiv jobbágyainak hívségekre, áldozattételekre, és azon hazájokhoz való hiv szeretetekre, melly az Auszriai birodalomnak lakosit más nemzetektől mindenkor megkülömböztette! Boldogító nap leszen az az Eő Felsége atyai szívének, a' mellyen ujjabb jutalma-

kat oszthat ki a' maga hiv' jobbjáynak, 's a' t. — Ezen fontos orationak végződése után, osztattak ki a' kiválókat candidatusoknak az arany és ezüst érdem keresztet.

Német Ország.

A' Mauheimi 17-ik Májusi tudósításokban ezeket olvassuk: „Ma' reggeli 9 órakor, úgy mond, Európának két nevezetes fővezerjei, úgy mint Hertzeg *Schwartzenberg* és *Wrede* a' Bavariai K. hadisereget t. i. azokat, melyek ezen királyi residentzia környékén fekszenek, megszemlélték, meggyisgálták. Hertzeg *Schwartzenberg* különös meglepődéssel szemlélte ezen hadi népek fegyverben való gyakorlását; holnap mind a' két Fővezer a' *Germesheimi* sántzoknak megnézésére fognak menni. — *Hcidelbergában* nagy magazinum, és egy betegekre való nagy ispotály fog' fel állittatni. A' Május 19-ik napi későbbi tudósítások azt tartják, hogy H. *Schwartzenberg* bizonyos akadályok miatt, feltett tzelja szerint, Frantzia országnak határ széleit meg nem járhatta, hanem hogy *Heilbronnba* ismét vissza tért. Május 17-ik napján, reggeli 8 órakor a' F. A'ustriai armádához tartozó *Bazoni* vadászbatalion, melly a' mult esztendei táborozásban, nevezetesen a' *Boriennei* verkedésben magát nagyon megkülömböztette, a' Rhénus bal partjáról áltáljövén azon folyóvíz felső részére marsírozott. Hertzeg *Wrede* Bavariai Királyi F. M. a' több vele volt Generálisokkal egyetemben ennek a' vitéz hadi seregnak eleibe ment; melyet a' nevezett vezer kvártelya előtt a' Bavariai hadi seregek örvendő Vivát kiáltással fogadtak vála.

Olasz Ország.

Gróf *Saureau* Cs. K. hadi Minister az ő Cs. K. Felsége nevében következő hirdetményt tétetett közönséggé a' Nápolyi Király ellen Olasz Országban: —

„Az alatt, hogy a' népek, a' mult esztendőbeli változó történeteknek terhei alól

magokat ki pihenni akarták, *Joachim Napo-
leon*, mostani Nápolyi Király sok féle há-
zug színek alatt Olasz Országnak tsendes-
ségét meg háborította, a' Cs. K. tartomá-
nyokat megtámadta; mindazáltal a' maga
feltett tzeljat el nem érhetette, hanem olly
állapotra jutott, mellyből lehetetlen hogy
maga veszedelme nélkül ki verekedhessen.
Az ő vakmerőségét ugyan neminemüképen
megakadályoztatták, 's meg is büntették a'
Cs. K. hadi seregek; hogy mindazáltal
Olasz országnak tsendessége erősebb fun-
damentomra állittasson, a' fennt nevezett
Cs. K. Minister Gr. *Saureau* következő
tzikelyekből álló parantsolatot adott
ki e' folyó 1815 esztendő Május holnapjá-
nak 13-ik napján: 1-ör A' *Reno*, *Basso-
Po*, és *Rubiconi* osztályoknak kormányo-
zása, modo' provisório, eddig való állapot-
jában fog maradni minden közönséges hi-
vatalbeli tisztjeivel egyetemben. 2-ör A'
kormányozó tisztségek kötelesek a' szent
Vallás megtartására vigyázni, a' templom-
kat és az egyházi személyeket akként vé-
delmezni; hogy mindeniknek az Ország
törvénye szerint igasság tétetődjön, kivált-
képen a' jó rend tartására ügyelni, és a'
személybeli bátorságot megtartani. 3-ör
Mind azokban az esetekben, mellyek az ő
hivataljoknak határait felyülhaladják, és
magok erejével illendő módon el nem in-
tézhetik, egyenesen nálunk tegyenek je-
lentést, hogy e' szerint ollyan segedel-
met nyujthassunk nekik, a' millyenre
szükségek leszen.

Ezeknek a' fellyebb említett osztályok-
nak lakosi már is sok próbait érzettek és
vették az ő Felsége atyai joltévó uralkodá-
sának; meggyőződhetek arról voltaképen,
hogy a' polgári szabadságnak fundamen-
ta a' tulajdonosságnak védelmezése, mel-
tó tekintetben való tártása, és az igasság-
nak minden tántorítás nélkül való kiszol-
gáltatása; egészen meglévén arról győzet-
tetve, szükség hogy a' kormányzók inté-
zetjeinek és parantsolatjának mindenkor

engedelmeskedjenek, mellyet hogy ha önként és kész szívvvel végbe fognak vinni, nem csak a' köz jóra, hanem tulajdon javokra nézve is hasznos tagjai lesznek a' Státusznak.

Rómában következő hirdetményt tétetett Május 12-ik napján Gr. *Nugent* Cs. K. Generális közönségessé: „Nápoly Országbeliek! A' szövetséges hadi seregeknek egy része a' ti tartományotokba bemarsirozni szándékozik, azért, hogy az a' halálatlan és hívségtelen ember, a' ki magát a' ti Királytoknak nevezi, és egynéhány esztendőtol fogva háborút indított a' Fels. Austriai Ház ellen, titeket veszedelembe ejtessen; Ti azon vitéz hadi seregektől mellyeknek én vezére vagyok, semmit sem félhettek; ezek a' ti hazáitokat, vagyonaítokat, familiátokat védelmezik, és az ezeknek vezérjeik a' szoros hadi fényíték által tsendességben fognak titeket tartani. Ti magatok jól tudjátok, hogy a' mi fegyverünk csak azokat fogják megbüntetni, a' kik azokat felingereltetni engedtek, és ezeknek ísatázások sok ideig nem fog tartani, mivel az a' hadi szerentse, melly az Austriai hadi seregeket mindenkor követte, az ő utolsó lépéseket is követni fogja.“

„Ne hüljétek ennekutána *Joachim* Király hazugságának és tsalárdságának, a' ki Olasz országra nézve egy tsalutó és a' maga hadi népétől elhagyattatott vándorló ember. Ő szeretné titeket törbe ejteni, és egész Európával háborúba keverni, valamint mivel az Olasz Országi *Legatiókkal* és *Marchiákkal*. De az egész világ jól tudja, hogy *Bonaparté*nak Frantzia országban való utolsó megjelenése volt ez az indító ok, melly őtet arra bírta vála, hogy közönsé-

ges nyughatatlanságot gerjeszzen, és hogy a' pártosoknak segítségül és védelmére lehessen; ő a' Nápolyiak közt olly gyűlölséget akart vála gerjeszteni, a' millyent annakelőtte gerjesztett vála Spanyol, Német Országokban, és az Orosz Birodalomban, és azt hazudta, hogy az Austriai Fels. Ház kezdette el elsőben az ellenségeskedést, hogy ez a' Fels. Ház rontotta meg leg elsőben a' békességes traktátokat.

Nápoly Országbeliek! Vigasztaljátok magatokat, ügyeljétek a' következő örövendetes időkre, mellyekben a' békesség a' ti kikötő helyeitekbe a' kereskedésnek ajtaját felnyitja, mellyben a' földmívelés és a' kereskedés tinektek vissza fog adattatni, és a' mellyben azok a' kegyetlen sebek, mellyeket a' kegyetlen uralkodás ti rajtatok ejtett rala, meg fogják gyógyíttatni. És én azt reménylem, hogy ti minnyájan ezen szerentsés jövendő időkre azáltal fogjátok magatokat érdemesekké tenni, hogy az én vezérlésem alatt lévő Austriai, Anglus, és Olasz országi hadiseregeket úgy fogjátok nézni, mint a' ti valóságos megszabadítóitokat, és tsak akkor fogtok fegyvert fogni, a' midőn azon végerő kell hadakoznotok, a' mellyért a' ti megszabadítóitok fogtanak vála fegyvert. De jaj annak, a' ki magános gyűlölségből, bosszúállás kívánságból, hamis buzgóságból, és önnön haszna keresésköl fogná fegyvert. Örökös gyalázatba ejtené magát és szoros büntetésre tenné méltóvá, mivel nem az elmúlt hanem a' jövendő maga viseléséért tartozik számot adni. Tsak egyttemben egy tárgy követi a' Nápolybelieket, úgy, mint hazájoknak meg szabadulása.“

Május 20-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 412 2/3 forintot Váltótzédulában. Egy Császár aranyért 19 forintot 9 krt.